

те право гнетення нас, то чи наш нарід піддається під польське ярмо?

Голос Закарпатської України.

Львів, 23. жовтня 1918.

Маємо в руках лист одного з видніших громадян Закарпатської України, висланий в нагоду українських установчих зборів з 19. с. м.

Лист сей говорить пророчисто сам за себе. Подяємо його без змін, у тім явковім і правописнім виді, в якім його написав наш закарпатський земляк.

Наввище і місцевість очевидно пропусаємо

Ваше Високопреподобіє! Слышали ми, що в д'яль соединіня вс'х австро-угорскыи русскыи по прав' самуправленія народоу в Львев' 19/Х. сов'щаніе будеть. Нас' угро-рускыи греко-кат. ест' 500.000. Словако-рускыи ест' тоже до 2—300.000. Мы живем' в Марам. рош', Угоча, Бареч', Унг', Землян', Шарыш', Абай' и на Спич' в болшыиет' Интеллигенція наша знадаризованіа. Тольке мале нашлось бы ся, которыи по рускыи писати и говорити знали бы. Мы старыи еше учыиися, но теперь уже не учат'. То не знаю, кт' будеть представляти наш' угро-рускыи народ' на сов'щаніи? Ежели не будеть никого, то просим' Вас' Впреподобный Отче и так язь ад'шныи пом'шник, чтогы вступали нап' угре рускыи народ'.

Вы знаете хорошо, якіи мы угнетены Забрали ст' нас' все: календарь, азбуку, школы, газеты и еше и язык'. В' народных' школах' от' 6 л'т' по мадарски учат'. В' середних' школах', учительских' семинариях' ни сл'ду рускаго языка. И даже в духовных' семинариях' не учат' по рускыи ничого. Священники не знают' ни говорити ни читати по рускыи. Хиба которыи от' своих' отцев' научатся что-то. Тольке между старыи священныи найдутся еше широко-рускыи, которыи оплакивают' свой народ', который так пропадет'. Еше 1870—80 годах' Сабольч', Сашмар', Бершод', Гайду, Гемер' рускыи были. Теперь уже мадары. Землян' около Уйгеля и Токая уже мадары. Так' мало помали в' перых' словаками,

а посл' мадарами станутся. Русскыи священники с'ныов еуже мадуре. И даже стыдятся своего имени и мадарыуют' его.

Значит', что вы наши родыи брати должны за нами стать и з' себя присоединит'. Наредь наш' ожидает' того спасенія, чтобы раз' уже освободилия от' ига другаго народа.

Ежели бы никто не явился нап' Угорщины на конгретацию, то мы в'скольке ад'шныи пом'шники соберем'я и на другий раз' придем' до вас' и посел'т'уем'я. До сих яерь' прошу нас' вступити.

З ширьмаз рускыи повдразненіа.

Мир, чи дальша війна?

Промова німецького державного канцлера.

БЕРЛІН, 22 жовтня (ТКБ). На засіданні німецького парламенту державний канцлер кн. Макс Баденський заявив в справі воєнної німецької відповіди Вільсона, що в результаті, що до вигляду на усіх діях миру може висказатися тільки з як найбільшою резервою. Може нова відповідь президента З'єднених Держав принесе якісь новини ще до висліду публичного спору огляді, а саме чи вдатся заключити мир доргою добровільної угоди, чи рішуть насильство. Коли ворожі правителі таа бажують війни, не стане вай ниший вибір, як боранитице цілюю силою народу, доведеного до краю.

Німецький нарід має праве спитатися, що значать мир на основі умов Вільсона для нашого життя та нашої будучини. Відповідь на се є, що для нашого великодержавного становища не має від сеї пори бути мірохайним се, що ми самі вважаємо справедливим тільки се, що буде признане справедливим у свободній виміні думок в наших противниках. Є се важкою самоперемогою для гордого, до побід призначеного народу. Державний канцлер вказує відтак на підношений в богато сторін закид, що прийатте умов Вільсона є підданям від трибуналу неприхильний Німци. Ядром програми Вільсона є союз народів, який не може здійснитися, коли поодиної народи не здобудуться на самоперемогу. Коли далі остачемо на основі народнього егоїзму, який до недавни був пануючою силою в життю народів, тоді нема для нас ніякого відродження та обнови. Одначе коли ми признаємо, що зміслим сї страшний війни є в першій мірі побіда ідеї права і коли ми піддаєм сій ідеї незвнутрішним застереженням, а в цілюю охотою, то найдем в ній лік на рани теверішности та завдання для сих будучини.

Чи нас завізвуть до дальшої війни, чи

отвертяться дорого до миру, то до завданя відведеня програми правительств, та чорне рісья тевер кенечности, як виходить в шлюї історії та нашого розвитку.

Слою премію закінчив канцлер словами: Перед нашими бранями стоїть незрительна. Ми не сміємо дозволити, аби обиджувано наше відважних людей та зал' заряджене була в помодобіе. Наші жовіри борються в жутьою неприятелами. Ми хлечемо ім, в'ниє в шх та хлечемо до них: Вітчина не забуде про вас. Чого ви необрете та же вона може вам дати, се має бути ваш.

В дебаті п. Герольд (центр) відправ закиди проти німецької армії, п. Ебер (центр) домагає від Вільсона, аби доклав ліквала, п. Науман (депт. нап.) ствердив, що же бути вишканий, п. Штрессман (лібер. націоналіст) ліберали хлечат вирош' історіа, що мирова прилежності не даде до лічисто мінімальних областей.

Вайки заявив президент, що консулова наредія партії, центр та націоналі ліберали передала резолюцію в захвою довіря для державного канцлера.

За в'єдинення українських земель.

Румунські претенсії до українських областей Буковини.

Відень, 22. жовтня 1918.

На мінімінім заїданні нахати елем'я в. Грігоровічі обговорював відносини України та інших націй на Буковині та протестува проти делегати України прилучити част' краю до Сербі до умовіської держави та заявив, що Румуни з сеї області ні з міста Чернівц' не арвантуют'.

З сами заявками поемізував в. Василько та відвер закиди, відіеселі проти українських делегатів.

Відтак п. Вітнік (укр. цент-деп.) провадив засади українських соціальних демократів, вголосив на українській національній конгрес та заявив, що Україні усіх областей мають бути з'єднані в одній українській республіці. Україні як відлий нарід бажують нахлелити арза з нашими народами справу елловістична

Жидівські питання й Українці.

I.

Настають нові часи і майже в кождім на ярямі збірного життя мусимо перевести ревізію наших цоглядів. Інакше це шкідливо відбилеся на великих завданнях, які саме стоять перед нашим народом і державою, чи може державами.

До питань, які безумовно вимагають ревізії, а може шойно ясною означенія та порішення, належить також єврейське питання.

Передовсім сл'д пояснити, чому не живаємо слова „жидівське“ питання, хоч його досі загально вживано у нас. З усіх Євреїв на земск'й кулі най-мільйоніше представляють Євреї, що живуть на території б. російської імперії: їх там окло 6 мільонів душ, себто менше-більше половина вс'х Євреїв взагалі (в Єврей є їх коло 9 міль., а того в Австро-Угорщині 2, а того в Галичині коло 800.000; в цілій Азії всего понад 1/2 міль.). Огож та найбільше численна група Євреїв вавротестувала проти вживаня слова: „Жид“ „жидівський“ і домагаться, щоб їх називати „Євреями“.

Годі їм відмовити слухности. Бо означеня „Єврей“ се їх загально вживанельне імя, як у нас „Українці“. А імя „Жиди“ се імя партикулярне (як у нас Гуцули, Бойки, Буковинці); шейно по їх асвоті з вавилонської неволі почали вживати того імени на означенія всх Євреїв, бо в той неволі вернуло далеко більше Євреїв з буйшого царства Юди, чим з царства Ізраїльського. І таким чином (раз про то) почали іменем „Жиди“ означувати неслухно всх Євреїв. А тепер вони протестують проти сього партикулярного імени й уважають його навіть обидливим.

Ми Українці маємо досить подібну ктотіву з іменем: і нас також равять це, що Поляки аперто називають нас Галичан „Rusyni“. Роблять вони се тому, щоб звачити, що ми, від часу як Богдан сотворив українську державу, не входили в склад тої держави, а остали

під Польщею. Дятого ся партикулярністьна назва така приємна для польських помішків і вони часіе густо вробують нам „жидівські“, що назва „Rusyni“ відпоуднійша, чим „Українці“. Але ми стоїмо на становищі, що тільки ми самі маємо праве рішати про своє імя. Суворіи того не можемо відмовити такого права й иншим народам.

А тепер приступім до самої річи.

II.

На території України живе розмірно найбільша маса Жидів. Тільки на Литві й Білій Русі живе їх релятивно більше.

З тою масою чужоплеменного населення мусимо знайти якийсьmodus vivendi. Якраз тепер мусимо це арабити, коли будемо своє сяк-так самост йне життя. Бо за це, що досі діждемо на наших землях, ми не потребуем' і навіть не можемо брати одвічальности на себе: миж не були досі підметом подій і віднеси на іашій землі. Але від хаилі, коли ним стачево, паде на нас одвічальність за уклад усіяких міжплеменних взаємин на території, якою володіємо. Одвічальність — це наслідки і їх паслідовности.

Якіж були досі наші взаємини до Євреїв? В тих взаєминах годі доглянутися якоїсь ліній або судильности. Це й було зовсім природно: бо укладом тих взаємин керувази ті, що панували над нами. Не підаягає сумніву, що в виробленій до найменших подробиць сї темі царського режиму придумані були також наші відносини до Євреїв. Розуміється — були вони придумані так, щоб це відповідало інтересам царату. Він потребував певних громоводів для невзведення широких мас, щоб відвернути їх увагу від себе і своєї діяльности. Тут і сл'д шукати жерела всяких погромів, організованих часто густо при діяльній допомочі царської поліції.

Головні погромові огнища, як прим. Кишинів, не лежали на українській етнографічній території. Бо наш мужик в дійности не має в

собі антисемітаву. Протииво — є така, що у нього видче навіть на велике довіря до Євреїв з яких він аживає і з яких улажає свої державні справи й помішкання. Від Євреїв доивдується нам кулик не тільки про шчу товари: вони ставелють для нього з землі німі такеж творів духовних цінности, творів ошіні.

Кому не відомі тисячі факти з життя й характеризуючі їх евоідація, які вказують на иррадіність сього твердження. Це дивні, нешого престоліуддя до Євреїв посувають та далеко, що часто густо ставляе в тім навіть довгою арацією виберене довіря до зламної італігенції світської і духовної.

— Іване! Як ви на дані притєгах голосуван в справі того підвалу?

— Та, прошу ваша, прокуратор говорив тах, що виходило, що обжалованій там іліччили. А знов адвокат говорив тах, що вадно було, що не певний чоловік. Але який Мортке казав на рогаті, що як іже до міста, що він там підлядав. І я так голосував, бо шкодо людського добра.

Це не тільки адвокатський анекдот. Це картина з д'Кемого життя, ахиз багато-багато.

Хто знає наш нарід, той ніколи не скаже, що в нім вкоріненій антисемітазм. І д'явома протязі тисячелітньої історії України не замотували у нас жерела ні одного протисемітського рузу на такі расозі або реділії, — а асега дачі на тлі економічних протисемітських раз за калжих часів, а раз в Хмельниччині. Але кількеж у тім часі було бунтів цілого народа проти власних земі? Без порікання більше! А за козаччини Євреї мило лєте на яв право свободної торговлі навіть у шлюї серці козачкої сля: на „Січ“.

Здоровий інстинкт нашого народа голорозкому все ще йже найбільші вероги лежал. Шойно при помочі агітанії вшійняво Коку антисемітазм — з мінімальним усіком.

(Кісьоє буде).

„КОПЕРНИК“

Прем'єра від 19. с. м. п. 3.

За батькову честь

риту бодей в часті д... в найсучасніш середники пожити.

Під політичним оглядом Мєстищна і взагалі життя між Сяном і Львовом повинні бути незвичайно чужіні. Час переважний, Тевор ми самі мусимо задіядувати, чи станемо господарями на своїй землі, чи дальше будеться претягати вікова неволя нечаски ще від 1340 року.

Правда, не світі ідуть гасла „самообачення народів“. Нам, мешкаючим на найдальших окраїнах українських земель, чому не дуже то хочеться вірити в щирість В'львона, тим більше, як звиклимо і уявимо собі всі ті відомі роботи наших західних сусідів, щоб тільки дальше тринати нас в своїй залежності.

Чесні тільки самі на свою органічну поміч, та поміч державних Українців. Нам так треба постулати, як постулатують Чехи і інші народи.

На випадок ваганься де нас вридучити, повинна зяждати Українська Народна Рада гедоуваюча плебісциту в середній Галичині і Підляшшу. Ми цього не обалдасмо. Тоді побачить світ, як буде виглядати самообачення народів. Будьмож прете чужіні. Время дієте. Ворот не святі.

О П О В І С Т К И.

Чагар, 24 жовтня 1918

Кині і грєко - кат.: Фамилі дїк. — римо - кат.: Рєфаліа ва. Вастрат: грєко-лат. Прєва Тараса. — римо-кат. вані Кант.

Львівський Нар. Театр тов. укр. „Бєсїда“ у Львові під дирекцією В. Коссака, Садя тов. Лисєчка ул. Шамкевича ч. 5. Виступи н. Софії Стаднєкової артистки київського укр. театру.

В суботу для 26 жовтня 1918 „Маруся Богуславка“ історична драма зі спієванн в 5 дїях Стаднєцького.

В недїлю для 27. жовтня 1918 Новинка „Ворожити“, комедія в 3 дїях Цєглинського.

Бїлєти ранше можна набути в Нар. Тєрговлі а в день встєпан від год. 5 при ка: театру. Початок в год. 7 веч. Музика вїднована.

Рєпертуар Театру Мїського.

Сєреда „Кашгалієвський мїд“, комедія Крашевського.

Чєтвер „Лядька“ опера Аудрана.

Пятниця „Карикатури“, комедія Кисїлевського.

Початок точно в 7 год. вечєром.

Одиєвка нагода! Тільки через 3 днї (від 23. до 24. с. м.) висвітлює кїно Пасаж (в парєжі Мікєлєва) оригінальну, сумну легенду з козацького життя н. з. „Козак Нїшка“. Сей фїльм удалєсь Дирекції цєго кїна сарєваднєтє в Україна. Прєгарні сєни з життя козаків як Гїні авчїні, сєни в боротьб мусять вдоволити н. захєтити н. найвабгднїйшого глядача. Прєграму дємонїє гарна анїмка в природї та нїкїтєтє комедія н. 3 великі дїї н. з. „Куєлєвський готєль“. Концєрт побїльшеного музичного комєтєту. Тїльки для хорєвїх!

НАДІСЛАНЕ.

Красивий адвокат

Др. Евгений Гвоздецкий

вєдє канцєларіє у Львові, ул. Красїцьких 6. 205. 11-7

ДЕНТИСТ

Д-р Ф. ГРУБЕР

Станїславїє — Бєльмєцького ч. 8.

Тєхнїка а золотї, платїні, кївчуку. 444 22-7

АДВОКАТ

Д-р Стефан Витвицкий

отворив канцєларіє

у Львові при вул Руській ч. 3. (Стєвєрнїє) І. почєрк. 737

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Чмола Іван

просить знайомих подати вістку про його брата ІРИНЕЯ

у Києві, Бульварно-Кудрявська ч. 8. прємєшканнє 30. 756 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

НОВІ ЛЬОСИ

Австрійського Червоного Хрєста поручаємо за готївку, рєвоє в податком і портом за 44 К (у Львові 43 К 20 сот.). Льоси ті мають річно 4 тїжєвнї і кїлькєдєсїтє годєвнїх кїпранїк. На сїлату поручаємо 5 льосїє рєвоє за 270 К в 36-єх рєтєх по 7 К 50 сот. Перша рєтє 12 К, дальшїє по 7 К 50 сот. Прєвоє грїє лєчєннє сїє а вєлєчєнє першої рєтє.

Дїм Банковий ШІЦ І ХАВО

IX. 64-100 у Львові, пл. Марїїєвська ч. 7.

Інструментєра абе інструменторкї на цїєдїє рік дєн нїдгєтєвєннє учєнїє на III. рїк учїт. сємінарїї, нєшукєтєсь. — Платнїє пїєлє умови і цїлє удержаннє. — Згєлєшєннє на адрєсє: Євєгєн Лїсїєвський в Турнїєчу коло Бєржєца н. в мїсцї. 754 1-2

Пєчї і нїжнїє мєлєвєні ставїть новї, а старїє нєвєрєєє дєшєво і сєороє так в мїсцїє як і нїє прєвїчїї, Мїхайло Галїбєй мєїстрє кафлєрський, Львів Горєдєцька 10. 749 1-7

Покїй умєблєвоннїє, фронтоннїє, в сєбїєннє вхєдєм до вїднїєму сєїєчас. Згєлєшєннє до Адє. „Дїє“. 748

Цемент, вапно, бляху, цвяхи

дєстєвлєє

„Вїдбудєсє“ прєм. тєрг. Спїлкє у Львові Пїдвалє 7. 717 г.

Потребую інструктора (ни)

дєлє паннїє з III. р. учїт. сємінаря. Цїлє удержаннє і платнїє пїєлє умови. о. А. Сосєнко, Олїєв. н. в мїсцї (пєвїт Збєрїє). 755 1-2

На продаж

93. мєрєвїєвїє фїльмєрєк вє сєтє тїєсєчє кєвєн в стєнєчєлєвїєвськийє позїє. — Фрєчєтє. Львів, Су-пїєвського 6. II. стєдє. 753

Будівничого до перебудови церковник

бань — нєтрїбнє сєїєчас. — Згєлєшєннє гр. кат. урєд нєрєхїєлїєвнїє в Мєстєх вєлїєкїє. 751

Оголошення

дє П. Т. грємєд влєстїтєлїєв ї сїє і прємїєсловцїє в Галїчкїї, на Шлєську, Морєвах і пїєвїчїєнїєх Угрєх.

Глєдємоє ванїтїє дєлє нашєго парєвоєго тєрґєтєу. Тєрґєтєк зєїєчасє пернєчєєтє там дє бє дєєлєє в рєкує нє рїєк до рїєвнїє 6-15 тїєсєчє м² окрєдлєго дєрєвє. Лєскєнїє ефєктїє прїєймєє Грїєгорїє Длєвґєш, упрєвїтєлє тєрґєтєу, Чєрцїє п. Сїєнєвєє к. Ярєслєвє. 761 1-2

Лїцїтєцїї

розплєдовїх кїєчєй.

вїдбудутьсє в кїєвськійє зумїтєковїєй єтєпїї: Перємїєшлє, кєс. Шлєрцє днє 25. жовтнє 1918 о 10. год. нєрєд нєлуднєє. Длє нїдєржєннє євєрїднїєй годїєлїє прєдєвєтїє сє муть рєєвїєлєдовїє кїєчїє, дєєкїє з лєшєтєтєм длє гєсєдєрєств тє влєстїтєлїєв дїєр, нїє зєїємєлєтєсь рєєвїєлєдом кєнєй. Куєлєвнїє мєштєє злєосєтрїєтєсь в лєїтїємєцїї, євєтєє влєєнїє вїєклєчєнєю влєстїєю і, їнстєлєнїє тє вїєкєвєтїєє нїємє прєдєд купнєм. Хтє нє будєє кїєчє, мусить бєвєслєвнє зєблєвєтєсь дєржєтїє єїє по кєнєцє гудєчє 1919 р. а нєчїєтїє до вгєдєнєго рєчїєвнєє нє вїєлєєвнїє нїєпрєдєтєє нїє в єкїєїєє нїєшлєє сплєєб прєзбутїєє єїє. Блєвнїєє уєлєвнєє будуть єгєлєшєнїє пїєчєс лїєцїєтєцїї.

K. u. k. Inspizierender der Pferdeergänzung des Militärkommandos Przemysl. 756

Нова українська часєпїєє нїємєцькою мовєю у Вїднїї

У Вїднїє вїєхєдїєтєє нєвєє українськаєє чєсєпїєє нє нїємєцькїєй мєвїє:

„UKRAINISCHE BLATTER“

єнїє євєукрєїнськийє мїєнєпєртієїєвнїєй єргєн.

Чєсєпїєє мєєє нєє мєтїє зєстєвєтїєє їнтерєєє нєзєлєжєює Українськоїє Дєржєвїє нєрєд публїєчєною думєкою Австрє-Угоршїєнїєє нїєчєєтєє, а рїєвєж і їнтерєєє євстрє-угорськийєх Українцїєє. До сїєрєбїтнїєтєвєє зєпрєшєнєє нєїєвнєчєїєшїєх українських і нїємєцьких публїєчїєєтїєє „Ukrainische Blätter“ вїєхєдїєтєє вїєсїєє рєвїєєє нєє вїєсєлєєє нєкєлєдїє 8-10.000 прїємїєрнїєкїєє. Чєсєпїєє мєєє влєєснїєєх кєрєспєндєнтїєє в Кїєвїє, в Харкєвїє, Одєсїє, Львовїє, Чєрнїєвцєх, Бєрлїєнїєє і Мєнєхєнїєє. Вєдєшєєє нєзєвєнєює чєсєпїєєкїєє євєдєєтєєєє бє рєдєктєр тїєжнєвнїєкє „Ukrainische Korrespondenz“ Вєлєдїємїєр Кєлїєнєвїєч. Умєвнєє прєдєдєтїєє тєкїє: рїєчнє 18 К, пїєрїєчнє 10 К, чєрєтєрїєчнє 6 К.

Адїєнїєстрєцїєє прєсїєєтїєє з мєвєєдєнєємїєє, щєбїєє вїєдєвїєєнїєєтєвєє мєглєє уєстєлїєтїєє єкєлєд. Адресєє Wїєн VIII. Alєbєrtgєssє 28/13 євнїє 18. 128.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛО“

пєшукєє

кїєлєкє жїєнєчїєх прєцєвєвїтїєх сїєл

до єкспєдїєвєннє чєсєпїєєєй.

Внємєгєнєє знєнєє українськоїє бєсїєдїєє тєкєє єєєє єкє і пїєсьмїє. Платнїєє пїєєлєє умєвнєє. — Згєлєшєннєє в Адїєнїєстрєцїєє Рїєвєк ч. 10/II.

Перєдплатєє нє Українїє

Рїєчнє	58 нєрєбєлєвнїєє
Пїєрїєчнє	28 "
Чєрєтєрїєчнє	15 "
Мїєсєчнє	5 "
Пєєдїємїєєкєє чєєлє	48 мєрєкє.